

DEKLARACE PRÁV LIDSKÝCH A OBČANSKÝCH

schválena ve Francii 26.8.1789

Úvod

Představitelé francouzského lidu, kteří se ustavili v Národní shromáždění, po uvážení, že neznalost, opomíjení či neúcta k lidským právům jsou jedinými příčinami všeobecných béd a korupce vlád, rozhodli se vyložit ve Slavnostní deklaraci přirozená, nezadatelná a posvátná práva člověka, aby tato Deklarace, stále na očích všem členům společnosti, připomínala jim bez ustání jejich práva a povinnosti...

V důsledku toho Národní shromáždění v přítomnosti a pod záštitou Nejvyšší bytosti uznává a proklamuje následující lidská a občanská práva:

I. - Lidé se rodí a zůstávají svobodní a rovnoprávní. Sociální rozlišení může se zakládat pouze na společenské užitečnosti.

II. - Cílem každého politického sdružení musí být zachování přirozených a nepromlčitelných lidských práv, jimiž jsou svoboda, vlastnictví, osobní bezpečnost a odpor proti útlaku.

III. - Jediným zdrojem veškeré suverenity je Národ. Žádná instituce, žádný jednotlivec nemůže vykonávat pravomoc, která by od něj výslovně nepocházela.

IV. - Svoboda spočívá v možnosti činit vše, co neškodí druhému. Požívání přirozených práv člověkem nemá tedy jiná omezení než ta, jež zajišťují požívání stejných práv ostatním členům společnosti. Tato omezení může stanovit jedině zákon.

V. - Zákon má právo zabraňovat pouze činům společensky škodlivým. Vše, co není zákonem zapovězeno, nemůže být zakázáno a nikdo nemůže být nucen, aby činil to, co zákon nenarizuje .

VI. - Zákon je výrazem obecné vůle. Všichni občané mají právo podílet se osobně či prostřednictvím svých zástupců na jeho vytváření. Musí být stejný pro všechny, ať už chrání či trestá. Všem občanům, kteří jsou si před ním rovni, jsou stejně dostupné veškeré hodnosti, místa a veřejné úřady podle jejich schopností přičemž jediným rozlišením je jejich ctnost a talent.

VII. - Nikdo nemůže být obžalován, zatčen ani vězněn, kromě případů stanovených zákonem a podle forem zákonem předepsaných. Ti, kdož vymáhají, prosazují, vykonávají či nechávají vykonávat svévolné příkazy, musí být potrestáni. Avšak každý občan pohnaný před soud postižený na základě zákona musí okamžitě poslechnout, jinak se proviní odporem vůči veřejné moci.

VIII. - Zákon může stanovit pouze tresty nezbytné a zjevně nutné a nikoho nelze trestat než na základě zákona stanoveného a veřejně vyhlášeného před přečinem a legálně aplikovaného.

IX. - Každý je pokládán za nevinného až do té doby, kdy je mu vina dokázána. Je-li považováno za nutné jeho zatčení, pak veškerá krutost, která není při zajišťování jeho osoby nezbytná, musí být zákonem přísně potlačována.

X. - Nikdo nesmí být pronásledován pro své názory, jakož i náboženské vyznání, nenarušují-li jejich veřejné projevy řád stanovený zákonem.

XI. - Svoboda šíření myšlenek a názoru je jedním z nejcennějších lidských práv. Každý může tudíž svobodně mluvit, psát, tisknout, s výjimkou toho, že by se jednalo o zneužití těchto svobod v případech stanovených zákonem.

XII. - Pro zaručení lidských a občanských práv je zapotřebí veřejné moci. Tato moc je tedy zřízena ku prospěchu všech a nikoli pro soukromý užitek těch, jimž je svěřena.

XIII. - K udržování veřejné moci a na výdaje správy je nezbytná společná daň. Musí být rozdělena stejně mezi všechny občany úměrně jejich majetkovým poměrům.

XIV. - Občané mají právo usnášet se sami nebo prostřednictvím svých zástupců o nezbytnosti veřejné daně, dobrovolně ji schválit, sledovat její použití a stanovit její výši, způsob rozložení a vymáhání i délku trvání.

XV. - Společnost má právo požadovat na každém veřejném úředníkoví, aby skládal ze své činnosti účty.

XVI. - Společnost, v níž není zajištěna záruka práv ani rozhodnuto o oddělení jednotlivých forem moci, naprosto postrádá ústavu.

XVII. - Vlastnictví je nedotknutelné a posvátné právo. Nikdo ho nesmí být zbaven než s výjimkou případu, že to vyžaduje legálně zjištěná veřejná nezbytnost a za podmínky, že obdrží spravedlivé a předem dohodnuté odškodnění.